

מרדכי מלכא
רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
 The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

פרשת וישב

אור

הקנאה מוציאה את האדם מהעולם

בראשית פרק לז פסוק ב' אלה תלדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה הלה רעה את אחיו בצאן והוא נער את בני בלה ואת בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם: (ג) וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים: (ד) ויראו אחיו כי אתו אהב אביהם מכל אחיו וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם: (יא) ויקנאבו אחיו ואביו שמר את הדבר:

שאלות:

א: ויש לשאול מדוע התורה מאריכה בסיפור החלומות של יוסף וקנאת אחיו? ב: ועוד הקשו הראשונים מהו ויאהב את יוסף כי בן זקנים והרי בנימין יותר בן זקנים ממנו?

הקנאה מחלת לב:

אחד התכונות והמידות אשר מכלות כל חלקה טובה היא מידת הקנאה אשר לצערנו רבים חללים הפילה וקשה לאדם לראות שזולתו מצבו טוב ממנו ואם לשני דירה נאה או רכב מכובד או ריהוט יפה או בגדים נאים וכן תכשיטים וכדומה כואב לו או לאשה מדוע נבצר ממנו הדבר, ומידה זו מעבירה את האדם על דעתו וגורמת לשנאה ומחלוקת ואפילו לרצח ואין לו מרגוע נפשי ולבו דווה עליו וסובל עד שמוציאתו מהעולם, ותורתנו מלמדת אותנו עד כמה קשה מידת הקנאה שאפילו בארזים נפלה שלהבת, ורק בחיזוק האמונה שהכל מאת השם ואין מה לקנא בחברו כי לכל אחד יש יעד ותכלית וכפי זה הקב"ה מזמן לו את צרכיו ואינו על חשבוננו וגם לא תועיל קנאתו להשיג את מבוקשו ובה זוכה להתגבר על מידת הקנאה בחברו.

ביאור הנהגת יעקב עם יוסף וקנאת אחיו:

הנה כתבו המפרשים לבאר את הנהגת יעקב שאהב את יוסף יותר משאר אחיו, כתב ר' חיים פלטיאל 1. מפני שלמד תורתו של יעקב וזקנים ראשי תיבות של ששה הסדרים, והרמב"ן 2. הוסיף הסבר נוסף מדוע אהב יעקב את יוסף יותר מאחיו מפני שכל אדם מצמיד אליו בן זקוניו לעוזרו ולשרתו, ביאור הדבר בשפתנו שיוסף היה המשב"ק של יעקב והיה צמוד אליו עד שהוא לא הלך לרעות הצאן כיתר אחיו מפני שהיה משרתו, והנה מתוך הערכת ואהבת יעקב את יוסף טעה והדבר בא לידי ביטוי בזה שעשה לו בגד מיוחד בשונה מכל אחיו, ולמרות זאת שיש הצדקה להתייחסות יעקב ליוסף יותר מאחיו גרם לאחיו לקנא בו מאחר וכל זמן שלא ראו בעיניהם את הביטוי לאהבה בצורה גלויה לא חששו ואדרבא חשבו בליבם שכולם שוים בעיני יעקב אביהם, אבל כאשר עשה בגד מיוחד הבליט את אהבתו ליוסף יותר מכולם הדבר גרם לקנאה ולכן שנאו אותו. ולזאת התורה מאריכה להרחיב את הדברים ללמדנו עד היכן מסוכנת מידת הקנאה שאפילו שבטי ישראל נכשלו במידת הקנאה כמו שהעידה התורה ויקנאו בו אחיו וכך ביארו חז"ל בפסיקתא 3. עד שרצו להורגו ועל כל פנים זרקו אותו לבור שימות ולאחר מכן מכרו אותו לעבד דבר שלא יאומן ולא יסופר שאפילו גדולי עולם יכולים להגיע לכך מפאת מידת הקנאה להתעלל באחיהם הקטן, ומה יאמרו אזובי קיר עד כמה צריך לעקור מהשורש את מידת הקנאה אשר מאבדת את השפיות והאנושיות מהאדם.

המקנה ומבקש מה שאינו שלו מאבד הכל גם שלו:

ועוד יותר מבואר במסכת סוטה ט 4. שהכלל בהנהגת השם יתברך כל מי שנותן עינו במה שאינו שלו לא רק שאינו משיג את רצונו אלא מאבד גם מה שיש לו, וכך ראינו מתחילת הבריאה כיצד מידת הקנאה גרמה להביא מיתה לעולם מפני שהנחש קינא באדם הראשון ואיבד גם מה שיש לו, וכך קין למרות גדולתו שהקב"ה מדבר עימו בגלל מידת הקנאה שקנא באחיו לפרש"י בגלל התאומה הנוספת של הבל עד שרצחו ואיבד מה שיש לו, וכן קרח שקינא באליצפן האדמה פתחה את פיה ובלעה אותו ואיבד גם מה שהיה לו, וכן בלעם קינא בכספו של בלק ומבואר במסכת סנהדרין קו 5. בא לתבוע שכרו והרגו אותו בחרב, וכן דואג קינא בחכמת דוד כמבואר במסכת סנהדרין צג 6. וכן אחיתופל קינא במלכות דוד ורצה למלוך כמבואר במסכת סנהדרין קא 7. וכן גחזי חמד את אשר לא לו ונענש בצרעת כמבואר במסכת סנהדרין קז 8. וכן אבשלום מבואר באבות דרבי נתן 9. קינא במלכות אביו ולכן רצה להרוג אביו ולמלוך ואיבד הכל, וכן מבואר בנביא מלכים א-א 10 על אדוניו שרצה למלוך במקום שלמה ואיבד הכל, וכן מסופר בנביא דברי הימים ב-כו 11 על עוזיהו שקינא בכוהנים ורצה לעשות עבודה בבית המקדש ואיבד הכל. וכן המן כמסופר במגילת אסתר 12. שלא הסתפק בגדולתו וקינא במרדכי ואיבד הכל. כמו כן מצינו בחז"ל במסכת חולין ט 13 על קנאה הירח בשמש ונעשתה קטנה.

הקנאה מוציאה את האדם מהעולם:

והנה הם דברי התנא בפרקי אבות פ"ד [כג] רבי אליעזר הקפר אומר, הקנאה, והתאוה, והכבוד, מוציאים את האדם מן העולם: וכתב בספר אורחות צדיקים שער הקנאה הקנאה באה מגריעות הנפש. אם הוא מקנא בפינו של אדם, או בגבורתו, או בעשרו, הרי אינו חפץ במה שגזר הבורא, יתברך. וזה דומה לעבד שיש לו תלונות על מעשה אדוניו ואינו מתרצה בענייני אדוניו - אין זה עבד נאמן. וכל שכן שאין להתרעם על הבורא, יתברך, אשר כל מעשיו ישרים ונכוחים, שאין להרהר אחריו. מן הקנאה תבוא מחלוקת, כמו שתראה בקרח שקינא בכבוד אליצפן בן עוזיאל (במדבר רבה יח), מתוך כך נאבד הוא וסיעתו, אפילו יונקי שדים. הקנאה לבני אדם כחולי הגוף, והיא מביאה שחפת. אמר החכם לבנו: השמר לך מן הקנאה, כי היא ניכרת בד שפניך משתנים מרוע לב, ולמה ישמח שונאך וינקום בך? המקנא חומס נפשו, כי הוא מתאבל תמיד, ושכלו מתחסר מרוב קנאה הטמונה בקרבו, ואין לבו פנוי ללמוד ולהתפלל בכוונה ולעשות מעשים טובים. כל אדם מוצא טעם ערב במאכלו, חוץ מן המקנא שאינו טועם טעם טוב במאכלו, עד שתסור הטובה מחבירו.

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ס

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*ירישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

דברי הרמב"ם וחובת הלכות הקנאה מחוסר אמונה וביטחון:

וכתב הרמב"ם בפירושו וז"ל רבי אלעזר הקפר אומר הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם, אמר הקנאה והתאוה ואהבת הכבוד מוציאין את האדם מן העולם. והוא כי באלה המדות או באחת מהן יפסיד אמונת התורה בהכרח ולא יגיעו לו לא מעלות שכליות ולא מעלות המדות עכ"ל: **הראת לדעת כי שורש הקנאה נובעת מחוסר אמונה.** ואכן עוד יותר מפורש הדבר בספר חובות הלבבות שער ד - שער הביטחון פרק ה והבוטח בה' חסד יסובבנו. ומי שאיננו בוטח באלהים אין לו אוהב ולא מרחם עליו, מפני שהוא בכל עת חומד אותם ומקנא בהם, וחושב כל טובה שתגיע אליהם, סרה ממנו, ושטרפיהם לקוחים מטרפו, וכל מה שנמנע ממנו מתאוותיו הוא בעבורם, ובידם להגיעו אל תאוותיו.

דברי המהר"ח"י על גדולי האומה שנכשלו במידת הקנאה:

וכתב רבי חיים ויטל זצ"ל בספר שערי קדושה - חלק ב שער ד וז"ל הקנאה, היא גרמא לבא לידי שנאה, וגם היא יותר קשה כי מורד על הקדוש ברוך הוא למה השפיע טובה לחבירו יותר ממנו, ואמרו ז"ל (אבות פ"ד כ"א) הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם, צא ולמד כי כל הראשונים לא נענשו אלא בשביל הקנאה, כי הנה קין המדבר פה אל פה עם השם יתברך נטרד מן העולם הוא וזרעיותיו על שקנא לתאומו של הבל ועל ידי כך עבר כל אותם העבירות, ועשרת השבטים לא גלו למצרים אלא בעון ויקנאו בו אחיו וסוף סוף נענשו בעשרה הרוגי מלכות, וירבעם שכל חכמי דורו לפניו כעשה השדה נטרד מן העולם בקנאתו ממלכי בית דוד, גם שאול בחיר השם כבן שנה שלא טעם טעם חטא ולא היה במלכותו שום דופי כמו שאמרו ז"ל (יומא דף כ"ב ע"ב), נטרד ממלכותו ונהרג הוא ושלושת בניו, ונהרגו נוב עיר הכהנים, וגלו ישראל ביד פלשתים ונחרב משכן שילה, והכל על שקנא לדוד בענין גולית סרה מעליו רוח הקדש ונחה עליו רוח עושים עכ"ל:

קשה בשאול קנאה:

ובזה אפשר לבאר הכתוב בשיר השירים פרק ח (ו) שְׁיִמְנִי כְּחוֹתֶם עַל-לִבִּי כְּחוֹתֶם עַל-זֶרְעִי כְּפִי־הָאֵהָבָה קֶשֶׁה כְּשָׂאוֹל קֶנְאָה רָשָׁפִיךָ רָשָׁפִיךָ אֵשׁ שְׁלֵה־בְתִינָה: וצריך ביאור מהו הלשון קשה כשאול קנאה? ונראה ששלמה המלך מרמז לדברי התנא שהאדם צריך לדעת כי מידת הקנאה כל כך גרועה וקשה שהיא מזיקה לאדם ולכן צריך לברוח ממנה כמו שבורח מהשאול שזה המות, מאחר וכל מי שיש בו מידה זו מביאתו עד לשאול מאחר ומאבד את השפיות ואת דעתו ופועל ועושה מעשים שיגרמו לו להגיע לשאול, ולכן כמו שהוא בורח מהשאול כך צריך לברוח ממידת הקנאה.

אפילו משה רבנו אמר מאה מיתות ולא קנאה אחת:

וכבר אמרו חז"ל במדרש דברים רבה וילך כאשר הקב"ה ציוה את משה להסמיך את יהושע וילך איתו לאוהל מועד ושם ירד עמוד הענן והפריד בין משה ליהושע ודיבר עם יהושע, ולאחר שהסתלק הענן שאל משה את יהושע מה נאמר לו, והשיבו יהושע האם כשהיה נגלה לך הדיבור סיפרת לי מה נאמר, באותה שעה צעק משה ואמר מאה מיתות ולא קנאה אחת ושלמה מפרשה (שיר השירים ח) כי עזה כמות אהבה קשה כשאול קנאה.

רב מעשיו של האדם נובעים ממידת הקנאה:

על ענין זה אמר שלמה המלך בספר קהלת פרק ד פסוק (ד) וְרָאִיתִי אֲנִי אֶת-כָּל-עֹמֵל וְאֶת כָּל-פֹּשֵׁעַ וְהִנֵּה הֵם מְעַשְׂתָּהּ כִּי הִיא קֶנְאָת-אִישׁ מִרְעָהוּ גַם-זֶה הֶבֶל וְרַעֲיוֹת רֹחַ: **וכתב לבאר האבן עזרא (ד) וראיתי -** רוב עמל האדם גם כשרון מעשיהם בעבור בני האדם שיקנאו זה בזה וירצו להתפאר על חברו ושלא יהיה הוא חסר ממנו נדירתו ומלבושיו ובניו ומאכלו וחכמתו וטוב השם: ללמדנו עד כמה קשה להינצל ממידת הקנאה שיתכן וכל מעשיו נובע מקורם נובע מפאת מידת הקנאה.

משל החומד והקנאי:

וכתבו על כך חז"ל משל על רוע מידת הקנאה כמו שכתב במגן אבות לרשב"ץ על אבות פרק ד ולפי שהתאוה מוציאה את האדם מן העולם הזה, היה הדיבור האחרון מעשרת הדברות, מזהיר על החמדה ועל התאוה. ומשלו בספר מבחר הפנינים על הקנאה ועל החמדה, משל יפה. כי הקנאי והחומד, פגע השטן בהם ואמר, אחד מהם ישאל דבר אחד וינתן לו, ולחברו כפלים. הקנאי לא רצה לשאול תחילה, שהיה מתקנא לחברו שמא ינתן לו כפלים. והחומד, היה מתאוה לשתייה. דחק החומד את הקנאי לשאול תחילה, ושאל שיקרו לו עין אחת ולחומד שתיים. ללמדנו עד כמה גרועה מידת הקנאה שמוכן לסבול ובלבד שלחברו לא יהיה יותר ממנו.

מעשה שהיה בגלל הקנאה קיפה חייו:

מובא בספר מתוקים מדבש שבילל הסדר היה נוהג הרב הקדוש מנחם מנדל מרימנוב זצ"ל לספר את המעשה שהיה עם הרה"ג רבנו יצחק נוניס זצ"ל אשר היה יועצו של מלך קונסטנטינופול ובכל יום היה נפגש עם המלך, יום אחד נעדר והמלך התפלא על העדרותו, ויצא לטייל המלך וראה יהודי לבש בגדי חג שאלו מה יום מיומים והסביר לו כי חג הפסח ליהודים, המלך החליט ללכת לביתו של היועץ לראות מה עושים בחג, הגיע לביתו של היועץ דפק על הדלת, כאשר פתח היועץ הופתע למראה המלך, כמובן קיבלו בכבוד מלכים, המלך התיישב וראה כיצד הוא עסוק בהכנת החג, לאחר מכן הגיע זמן הסדר והגיע היועץ למלך האם הוא מעוניין לשבת איתם לסעודת החג, השיב המלך כן, ואכן ישב ואף כיבדו ממאכלי החג והמצות, המלך נהנה מאוד ובמיוחד מהמצות שממש יצא מגדרו איזה טעם מיוחד יש להם ושייר חתיכה למלכה, והיועץ הוסיף לו עוד מצות, חזר המלך לארמונו ועשה משתה לשריו ובמשתה הציע להם הפתעה שיטעמו דבר שלא טעמו בחייהם, אולם אכלו ולא נהנו כלל ולכן התגובות היו בהתאם, התפלא המלך מה קרא שמע השייח את תמיהת המלך, והשיבו האם המצות שחילק לשרים זה אותן מצות שאכל, השיבו לא כיון שהמצות שאכל הן מהשלחן אולם מה שחילק הן מצות שהוסיף לו אח"כ ממקום אחר, אמר השייח למלך השקט ושמע המצות שאכלו על השולחן הם מיוחדות כי מנהגם למרוח אותן בשומן חזיר אבל שאר המצות לא, ותדע שהכשיל אותך שהאכיל אותך בשומן חזיר שאסור לפי האסלאם, כעס המלך ומיד קרא לו ושאלו מה ההבדל בין המצות ואם אכן טענת השייח נכונים, היועץ תמה מאוד איך יתכן הרי גם לנו אסור כמובן אבל ביקש שלושה ימים להשיב למלך,

בית: רח' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רח' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

מרדכי מלכא
רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

לנקום בכל דרך כדי להרגיע את קנאתו ונתפס ברעתו ומאבד עולמו, והוא אשר התנא מלמדנו ששלושה מידות רעות אלו גורמים לאדם שלא רק שאינו משיג את שאיפתו אלא מפסיד גם מה שיש לו ואינו נהנה מכלום, ולכן חובת האדם לעקור מהשורש את מידת הקנאה כי לא תועיל קנאתו להשיג את תאוותו ואף יפסיד את מה שיש לו ומידה זו גורמת להרס שלום בית בבתי רבים הבעל או האשה שאינם מסוגלים להכיל את מה שרואים אצל השכן או החבר ואף גם זאת פעמים נכנסים לחיובות גדולים בשביל להשתוות לשכניהם וסובלים כל ימיהם, ולזאת אמר התנא איזהו גיבור הכובש את יצריו ויתחזקו באמונה שהכל ביד השם ומאיתו יתברך נותן לכל אדם כדי צרכיו ואין הדבר על חשבוננו וגם לא יוכל להשיג את מה שלא מגיע לו כך שלא תועיל קנאתו דבר אלא מאבד ומפסיד הכל, ובזה ישכון לבטח ותשרה השכינה בביתם בשמחה ובששון וטוב לבב אמן.

- 1. כתב ר' חיים פליטאל** בראשית פרק לו פסוק ג (ג) כי בן זקנים. [זקנים ר"ת] זרעים, קדשים, נשים, ישועות, מועד, למד לו וזהו מזקנים אתבונן. ללמדנו שאהבת יוסף יותר משאר אחיו נבע מלימוד כל תורתו אשר למד בבית שם ועבר לעומת אחיו.
- 2. כתב הרמב"ן** בראשית פרק לו פסוק ג והנראה בעיני כי מנהג הזקנים שיקחו אחד מבניהם הקטנים להיות עמו לשרתו, והוא נשען על ידו תמיד לא יפרד ממנו, והוא נקרא לו בן זקונו בעבור שישרתו לזקונו, והנה לקח יעקב את יוסף לדבר הזה והיה עמו תמיד, ועל כן לא ילך עם הצאן ברעותם במקום רחוק:
- 3. כתבו חז"ל בפסיקתא זוטרתא (לקח טוב) בראשית פרק לו ה** ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו ויוסיפו עוד שנה אותו. היינו דתנן הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם.
- 4. מבואר במסכת סוטה דף ט ע"א** תנו רבנן סוטה נתנה עיניה במי שאינו ראוי לה, מה שביקשה לא ניתן לה, ומה שבידה נטלוהו ממנה שכל הנותן עיניו במה שאינו שלו, מה שמבקש אין נותנין לו, ומה שבידו נטלין הימנו. [ובדף ט ע"ב] וכן מצינו **בנחש הקדמוני**, שנתן עיניו במה שאינו ראוי לו, מה שביקש לא נתנו לו, ומה שבידו נטלוהו ממנו אמר הקב"ה אני אמרתי יהא מלך על כל בהמה וחייה, ועכשיו [בראשית ג] ארור הוא מכל הבהמה ומכל חית השדה אני אמרתי יהלך בקומה זקופה, עכשיו על גחונו ילך אני אמרתי יהא מאכלו מאכל אדם, עכשיו עפר יאכל הוא אמר אהרוג את אדם ואשא את חוה, עכשיו איבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה. וכן מצינו **בקין, וקרח, ובלעם, ודואג, ואחיתופל, וגחזי, ואבשלום, ואדוניוהו, ועוזיהו, והמון**, שנתנו עיניהם במה שאינו ראוי להם, מה שביקשו לא ניתן להם, ומה שבידם נטלוהו מהם ע"כ. **ופרש"י במסכת סוטה דף ט ע"ב קין** נתן עיניו בתאוה יתירה שנולדה עם הבל ששתי תאוות נולדו עמו והיינו דכתיב (בראשית ד) את אחיו את הבל שני אתים שני ירבוים.
- 5. מבואר במסכת סנהדרין דף קו ע"א** [במדבר ל"א] ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם וגו' ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב. בלעם מאי בעי התם? אמר רבי יוחנן שהלך ליטול שכר עשרים וארבעה אלף [שהפיל מישראל]. אמר מר זוטרא בר טוביה אמר רב היינו דאמר אינשי גמלא אזלא למיבעי קרני, אודני דהוו ליה גזיון מיניה. **וכן פרש"י במסכת סוטה דף ט ע"ב בלעם** בממונו של בלק לקלל את ישראל ונהרג במדין שהלך ליטול שכר עשרים וארבעה אלף שנפלו מישראל בעצתו.
- 6. ומבואר במסכת סנהדרין דף צג ע"ב** דוד דכתיב [שמואל א' ט"ז] ויען אחד מהנערים ויאמר הנה ראיתי בן לישי בית הלחמי ידע נגן וגבור חיל ואיש מלחמה ונבון דבר ואיש תאר וה' עמו וגו'. ואמר רב יהודה אמר רב כל הפסוק הזה לא אמרו דואג אלא בלשון הרע. **ופרש"י במסכת סוטה דף ט ע"ב דואג** אביר הרועים וגדול שבתלמידים היה ונתקנא בדוד שראהו נבון דבר ואיש תואר ומראה פנים בהלכה דכתיב [שמואל א' טז] הנה ראיתי בן לישי בית הלחמי וגו' ואמר באגדה דחלק (דף צג) דכל הפסוק הזה דואג אמרו בלשון הרע.
- 7. כן מבואר במסכת סנהדרין דף קא ע"ב** אחיתופל ראה צרעת שזרחה לו על אמתו, הוא סבר איהו מלך, ולא היא בת שבע בתו הוא דנפקא מינה שלמה. **ופרש"י במסכת סוטה דף ט ע"ב ואחיתופל** נתן עיניו במלוכה כדאמר בחלק (דף קא) ראה אש יוצא מאמתו וכסבור שעתיד למלוך ומה שבידו נטלו הימנו לא יחצו ימיהם. **גחזי** בממונו של נעמן ונצטרע.
- 8. מבואר במסכת סנהדרין דף קז ע"ב** גחזי, דכתיב [מלכים ב' ה'] ויאמר נעמן הואל וקח ככרים [ויפצר] [ויפרץ] בו ויצר ככרים כסף וגו'. ויאמר אליו אלישע מאין גחזי ויאמר לא הלך עבדך אנה ואנה ויאמר אליו לא לבי הלך כאשר הפך איש מעל מרכבתו לקראתך העת לקחת את הכסף ולקחת בגדים וזיתים וכרמים וצאן ובקר ועבדים ושפחות, ומי שקל כולי האי? כסף ובגדים הוא דשקל אמר רבי יצחק באותה שעה היה אלישע יושב ודורש בשמונה שרצים. נעמן שר צבא מלך ארם היה מצורע. אמרה ליה ההיא רבייתא דאישתבאי מארעא ישראל אי אזלת לגבי אלישע מסי לך. כי אתא אמר ליה זיל טבול בירדן. אמר ליה אחוכי קא מחייכת בי? אמרי ליה הנהו דהוו בהדיה מאי נפקא לך מינה? זיל נסי. אזל וטבל בירדנא, ואיתסי. אתא אייתי ליה כל הני דנקיט לא צבי לקבולי מיניה. גחזי איפטר מקמיה אלישע, אזל שקל מאי דשקל, ואפקיד. כי אתא חזייה אלישע לצרעת דהוה פרחא עלויה רישיה. אמר ליה רשע הגיע עת ליטול שכר שמנה שרצים, וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך לעולם, ויצא מלפניו מצרע כשלו [מלכים ב' ז'] וארבעה אנשים היו מצרעים פתח השער אמר רבי יוחנן גחזי ושלשה בניו ע"כ.
- 9. מבואר במסכת אבות דרבי נתן נוסחא ב פרק מה** אבשלום חשב בלבו ואמר אני אהרוג את אבי ואירש את המלכות שנאמר [ויגנוב] [ויגנוב] אבשלום את לב אנשי ישראל [שמואל ב' ט"ו ו'] ומנין שגלה המקום מחשבתו לכל באי עולם שנאמר ויאמר אבשלום מי ישימי שופט בארץ [שם שם ד'] **ואחרייתו הייתה מרה שמת ונתלה בשער.**
- 10. מסופר במלכים א פרק א (ה)** ונאדניה בן חזיה מתנשא לאמר אני אקלף ויעש לו רכב ופרשנים וחמשים איש רצים לפניו (מג) ויען יונתן ניאמר לאדניהו אָבֵל אֲדִינֵנו הַמֶּלֶךְ דָּוִד הַמִּלִּיךְ אֶת שְׁלֹמֹה **נמצא שבסופו הורידו אותו מהמלכות.**
- 11. מסופר בדברי הימים ב פרק כו (טז)** ויִקְרָא אֶת הַיָּמִים בַּיָּמִים לְבָבוֹ עַד לְהַשְׁחִית וַיִּמְעַל בִּיקְנוֹ אֶלְהִיּוֹ וַיָּבֹא אֶל הַיָּכֹל יִקְנוֹ לְהַקְטִיר עַל מִזְבֵּחַ הַקְּטֹרֶת (יז) וַיָּבֹא אֶתְרֵי עֲזַרְיָהוּ הַכֹּהֵן וַעֲמֹד פְּהִינִים לִיקְנוֹ שְׁמוֹנִים בְּנֵי חֵיל (יח) וַיַּעֲמֵדוּ עַל עֲזַרְיָהוּ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא לָךְ עֲזַרְיָהוּ לְהַקְטִיר לִיקְנוֹ כִּי לַפְּהִינִים בְּנֵי אֶתְרֵן הַמִּקְדָּשִׁים לְהַקְטִיר צֵא מִן הַמִּקְדָּשׁ כִּי מַעֲלָתְךָ לֹא לָךְ לְכַבֹּד מִיָּקְנוֹ אֱלֹהִים (יט) וַיִּזְעַף עֲזַרְיָהוּ וַיִּכְרֹד מִקְטֹרֶת לְהַקְטִיר וַיִּבְרָעוּ עִם הַכֹּהֲנִים וַיִּהְיֶה אֶתְרֵן בְּמִצְחוֹ לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים בְּבֵית יִקְנוֹ מֵעַל לְמִזְבֵּחַ הַקְּטֹרֶת (כ) וַיִּקְנוּ אֶלְיָו עֲזַרְיָהוּ כֹהֵן הָרֹאשׁ וְכָל הַכֹּהֲנִים וְהָנָה הוּא מִצְרַע בְּמִצְחוֹ וַיִּהְיֶה לְהוֹדוֹ מִשֶּׁם וְגַם הוּא נִדְחָף לְצֵאת כִּי נִגְעוּ יִקְנוֹ (כא) וַיְהִי עֲזַרְיָהוּ הַמֶּלֶךְ מִצְרַע עַד יוֹם מוֹתוֹ וַיֵּשֶׁב בֵּית הַחַפְשֹׁת הַתְּפִשִּׁית מִצְרַע כִּי נִגְזַר מִבֵּית יִקְנוֹ וַיֹּתֶם בְּנֵי עַל בֵּית הַמֶּלֶךְ שׁוֹפֵט אֶת עַם הָאָרֶץ **נמצא שבגלל שרצה להקטיר קטורת השייכת לכהנים נענש לכל ימיו להיות מצורע עד מותו.**
- 12. כמסופר במגילת אסתר פרק ג (א)** אסתר הדבירה האלה גדל המלך אֶסְתֵּר וַאֲשֶׁר נָשָׂא אֶת הַמֶּן בֶּן הַמֶּדְתָּא הָאֲגָגִי וַיִּנְשָׂאוּהָ וַיֵּשֶׁב אֶת כִּסְאוֹ מֵעַל כָּל הַשָּׂרִים אֲשֶׁר אֶתָּא (ב) וְכָל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ פְּרָעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לַהֲמָן כִּי בֶן צִיָּה לֹו הַמֶּלֶךְ וּמִרְדָּכִי לֹא יָכַר עַד וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה (ג) וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לַמִּרְדָּכִי מִדּוּעַ אֵתָּה עוֹבֵר אֶת מִצְוַת הַמֶּלֶךְ (ד) וְהִיא בְּאִמְרָם כְּאֶמְרָם אֵלֵינוּ יוֹם יוֹם וְלֹא שָׁמַע אֱלֹהֵם וַיִּגִּידוּ לַהֲמָן לִרְאוֹת הַנְּעִמְדוֹ דְּבָרֵי מִרְדָּכִי כִּי הִגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר הוּא יְהוּדִי (ה) וַיֵּרָא הָמָן כִּי אֵין מִרְדָּכִי פָרַע וּמִשְׁתַּחֲוֶה לֹו וַיִּמְלֵא הָמָן חֲמָה **וסופר מבואר בפרק ז (ט)** וַיֹּאמֶר חֲרִבּוֹנָה אֶתָּה מִן הַפְּרִסִּים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם

מרדכי מלכא
רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

- הנה העין אשר עשה ה'מן למרדכי אשר דבר טוב על המלך עמד בבית ה'מן גבה חמשים אמה ניאמר המלך תלהו עליו (י) ויתלו את ה'מן על העין אשר הכין למרדכי ונחמת המלך ששכה הרי חשב להרוג את מרדכי ולא הסתפק בגדולה שקיבל מעל כל השרים, וסופו שאיבד הכל בגלל דבר זה.
13. **מבואר במסכת חולין דף ס ע"ב** רבי שמעון בן פזי רמי, כתיב [בראשית א'] ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים וכתוב את המאור הגדול ואת המאור הקטן אמרה ירח לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע, אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד? אמר לה לך ומעטי את עצמך.
14. **במדרש רבה (וילנא) (פרשת וילך) פרשה ט סימן ט** מיד השכים משה והלך לביתו של יהושע נתיירא יהושע ואמר משה ר' בוא אצלי יצאו להלך משה לשמאלו של יהושע נכנסו לאהל מועד ירד עמוד הענן והפסיק ביניהם משנסתלק עמוד הענן הלך משה אצל יהושע ואמר מה אמר לך הדיבור א"ל יהושע כשהיה הדיבור נגלה עליך יודע הייתי מה מדבר עמד, אותה שעה צעק משה ואמר מאה מיתות ולא קנאה אחת ושלמה מפרשה (שיר השירים ח) כי עזה כמות אהבה קשה כשאל קנאה.

החותם בכרכת שבת שלום ומבורך.
הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

